

PROLOOG

EEN BERGKETEN
VAN PUIN

waarin onze verteller ons laat kennismaken met:

hemzelf – de kleuren
– en de boekendief

DOOD EN CHOCOLADE

Eerst de kleuren.

Dan de mensen.

Dat is meestal hoe ik de dingen zie.

Of hoe ik dat in elk geval probeer.

 ZIE HIER EEN KLEIN FEIT
Je gaat dood.

Ik doe oprecht mijn best opgewekt te doen over dit hele onderwerp, hoewel het de meeste mensen moeite kost dit te geloven, ongeacht mijn tegenwerpingen. Alsjeblieft, geloof me. Ik kan zeer beslist opgewekt zijn. Ik kan allerliefst zijn. Aimabel. Aanhalig. En dat zijn alleen nog maar de A's. Maar vraag me niet om aardig te zijn. Aardig heeft niets met mij te maken.

 REACTIE OP HET EERDER
GENOEMDE FEIT
Vind je dit onrustbarend?
Dan verzoek ik je dringend – wees niet bang.
Ik ben buitengewoon rechtvaardig.

Maar natuurlijk, ik moet me voorstellen.

Een begin.

Waar zijn mijn manieren?

Ik zou mezelf fatsoenlijk kunnen voorstellen, maar dat is eigenlijk niet nodig. Je zult me goed genoeg en snel genoeg leren kennen, afhankelijk van een gevarieerde reeks variabelen. Laat ik volstaan met te zeggen dat ik op een gegeven moment boven je zal staan, zo vriendelijk mogelijk. Ik zal je ziel in mijn armen houden. Achter mij zal een kleur zichtbaar zijn. Ik zal je zachtjes wegdragen.

Op dat moment zal jij daar liggen (ik tref mensen slechts zelden staand aan). Jij zult vastzitten in je eigen lichaam. Misschien gaat het gepaard met een ontdekking; een schreeuw zal haast ongemerkt in de lucht verdwijnen. Het enige geluid dat ik daarna nog zal horen zal mijn eigen ademhaling zijn en het geluid van de geur, van mijn voetstappen.

De vraag is, welke kleur zal alles hebben op het moment waarop ik je kom halen? Wat zal de hemel zeggen?

Persoonlijk houd ik van een chocoladekleurige hemel. Donkere, donkere chocolade. Mensen zeggen dat het bij me past. Ik probeer echter te genieten van elke kleur die ik zie – het hele spectrum. Een miljard of zo verschillende smaken, allemaal net een beetje anders, en een hemel om zachtjes aan te zuigen. Dat is goed tegen de stress. Het helpt me te ontspannen.

EEN KLEINE THEORIE

Mensen zien de kleuren van een dag alleen aan het begin en het eind ervan, maar voor mij staat het als een paal boven water dat er elke dag, met elke seconde die er verstrijkt, een veelheid aan tinten en schakeringen in elkaar overvloeit. Een enkel uur kan uit duizenden verschillende kleuren bestaan. Waschtig geel, wolkenblauw. Sombere duistertinten. In mijn vak vind ik het belangrijk ze op te merken.

Ik zinspeelde er al eerder op, mijn grote redder is afleiding. Die zorgt ervoor dat ik niet gek word. Het helpt me om het aan te kunnen, want ik doe dit werk al heel erg lang. Het probleem is, wie zal mij ooit kunnen vervangen? Wie kan het van mij overnemen terwijl ik het ervan neem in jullie standaard-hetzelfde geheel-georganiseerde vakantieoord, hetzij tropisch, hetzij van het type skivakantie? Het antwoord luidt, vanzelfsprekend, niemand, wat voor mij aanleiding is geweest een bewuste, weloverwogen beslissing te nemen – om van afleiding mijn vakantie te maken. Waarbij het natuurlijk overbodig is te vermelden dat ik maar af en toe vakantie vier. In kleuren.

Toch is het niet onmogelijk dat jij je nu afvraagt: waarom heeft hij eigenlijk vakantie nodig? *Waarvan* heeft hij afleiding nodig?

Wat mij tot mijn volgende punt brengt.

Het zijn de overgebleven mensen.

De overlevenden.

Ik kan het niet verdragen naar hen te kijken, hoewel het me vaak niet lukt daar onderuit te komen. Om niet aan hen te hoeven denken kijk ik bewust naar de kleuren, maar zo nu en dan zie ik degenen die achterblijven, wegschrompend te midden van de puzzelstukjes van besef, wanhoop en verbazing. Zij hebben doorboorde harten. Zij hebben uitgeputte longen.

Wat mij op het onderwerp brengt waarover ik jullie vanavond, of vandaag, of hoe laat en welke kleur het ook is, ga vertellen. Het is het verhaal van een van die eeuwige overlevenden – een expert in het alleen achterblijven.

Het is eigenlijk maar een klein verhaaltje, over onder andere:

- een meisje
- enkele woorden
- een accordeonist
- een stel fanatieke Duitsers
- een Joodse vuistvechter
- en behoorlijk wat diefstal.

Ik heb de boekendief drie keer gezien.

NAAST DE SPOORLIJN

Het eerste wat je ziet is iets wits. Van het oogverblindende soort.

Sommigen van jullie zullen nu denken dat wit niet echt een kleur is en meer van die slaapverwekkende onzin. Nou, laat mij jullie dan vertellen dat dat wel zo is. Wit is zonder meer een kleur en persoonlijk lijkt het me beter voor je dat je daar niets tegenin brengt.

 EEN GERUSTSTELLEND
MEDEDELING

Blijf alsjeblieft rustig, ondanks het eerdere dreigement.

Ik ben één en al grote mond –

ik ben niet gewelddadig. Ik ben niet boosaardig.

Ik ben een resultaat.

Ja, het was wit.

Het leek wel alsof de hele aardbol gehuld was in sneeuw. Alsof hij de sneeuw had aangetrokken, zoals je een truitje aantrekt. Naast de spoorlijn waren voetsporen weggezonden tot aan hun schenen. Bomen droegen dekens van ijs.

Zoals je waarschijnlijk al had verwacht, was er iemand gestorven.

Ze konden hem niet zomaar op de grond laten liggen. Voorlopig was dat nog niet zo'n probleem, maar straks zou het spoor weer worden vrijgegeven en moest de trein verder.

Er waren twee conducteurs.

Er was een moeder en haar dochter.

Eén lijk.

De moeder, het meisje en het lijk bleven koppig zwijgen.

‘Wat moet ik nu verder nog doen?’

De conducteurs waren lang en klein. De lange nam steeds als eerste het woord, hoewel hij niet de leiding had. Hij keek naar de kleinere, rondere. Degene met het bolle, rode gezicht.

‘Tja,’ luidde het antwoord, ‘we kunnen ze hier moeilijk gewoon achterlaten, vind je niet?’

De lange begon ongeduldig te worden. ‘Waarom niet?’

En de kleinere ontplofte zowat. Hij blikte omhoog naar de kin van de lange en riep: ‘*Spinnst du?* Ben je gek geworden!?’ De afschuw op zijn wangen werd steeds duidelijker. ‘Kom op,’ zei hij, door de sneeuw sjokkend. ‘Als het moet, dragen we ze alle drie naar binnen. En we moeten het volgende station inlichten.’

Wat mij betreft, ik had toen al de meest elementaire vergissing begaan die je je kunt indenken. Ik kan je niet vertellen hoe zwaar ik mezelf teleurstelde. Aanvankelijk had ik alles goed gedaan:

Ik bestudeerde de oogverblindend witte sneeuwvlucht door het raampje van de rijdende trein. Ik ademde hem praktisch in en toch weifelde ik. Ik wankelde – mijn interesse werd gewekt. Door het meisje. Ik liet me leiden door mijn nieuwsgierigheid en besloot zo lang te blijven als mijn programma me toestond en keek toe.

Drieëntwintig minuten later, toen de trein tot stilstand was gekomen, stapte ik samen met hen uit.

Een kleine ziel in mijn armen.

Ik ging een beetje rechts van hen staan.

Het dynamische conducteursduo liep terug naar de moeder, het meisje en het kleine mannelijke lijk. Ik weet nog goed hoe luid

mijn adem die dag klonk. Het verbaasde me dat de conducteurs me niet zagen toen ze langsliepen. De wereld kreunde inmiddels onder het gewicht van zoveel sneeuw.

Misschien een meter of tien links van mij stond het bleke, hongerige meisje, half bevroren.

Haar mond trilde.

Ze hield haar koude armen om haar lichaam geslagen.

Tranen lagen bevroren op het gezicht van de boekendief.